

สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ รวบรวมและศึกษาเชิงวิเคราะห์ ศัพท์หลังการหรือ
อสังการคำนเสียงในตำราการประพันธ์สันสกฤต และโดยเฉพาะในวรรณคดีสันสกฤตเรื่องพุทธจรีตของ
อัครโฆษ เมื่อได้ศึกษาวิเคราะห์ตามลำดับแล้ว มีผลสรุปดังนี้

ศัพท์หลังการในภาษาสันสกฤต โดยเฉพาะตำราการประพันธ์ ของ มัมมภูกะ มีอยู่ ๖
ประเภท คือ อนุปราส ยมก เศษฐ วโกรคติ จิตร และปุนรูกตวทาส แต่ละประเภท แบ่งเป็นชนิด-
ย่อยออกไปอีก ดังที่ผู้วิจัยได้เสนอไว้แล้ว ในบทที่ ๓ และในภาคผนวกเฉพาะประเภทที่ไม่ปรากฏอยู่ใน
เรื่องพุทธจรีต

ส่วนศัพท์หลังการในเรื่องพุทธจรีต มีอยู่ ๓ ประเภท ได้แก่

๑. อนุปราส มีอยู่มากที่สุด ดังนี้

วฤตตยอนุปราส มีปรากฏอยู่ ๑๓,๓๕๘ แห่ง ในทุกสรรคทั้ง ๑๗ สรรค

เจกานอนุปราส มีปรากฏอยู่ ๕๒๒ แห่ง ในทุกสรรคทั้ง ๑๗ สรรค

ลาหยานอนุปราส มีปรากฏอยู่ ๑๔๘ แห่ง ในทุกสรรคทั้ง ๑๗ สรรค

๒. ยมก มีเพียง ๑ ชนิด คือ

ยมกในตำแหน่งที่ไม่แน่นอนในบทประพันธ์ มีปรากฏอยู่ ๑๓ แห่ง ใน
ทุกสรรค ยกเว้นสรรคที่ ๖

๓. เศษฐ มีเพียง ๑ ชนิด คือ

อังกเศษฐ มีปรากฏอยู่ ๒๓ แห่ง ในทุกสรรคยกเว้นสรรคที่ ๑ , ๘ , ๑๐ ,
๑๒ และ ๑๔.

ข้อเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ เป็นผลงานวิจัยเฉพาะเรื่องศัพท์หลังการที่ปรากฏในเรื่อง พุทธจริต ของอัครโฆษ อันมีความสำคัญต่อบทประพันธ์ในแง่เครื่องประดับของภาษาอย่างหนึ่งเท่านั้น ยังมีเครื่องประดับของภาษาอีกอย่างหนึ่งที่น่าสนใจศึกษาค้นคว้าคือ อักษรฝ้ายความหมาย หรือ อรรถา-
สังการ จึงควรที่จะศึกษาวิเคราะห์เรื่องอรรถาสังการในเรื่องพุทธจริต ของอัครโฆษ เพื่อประโยชน์
แก่การศึกษาเรื่อง เครื่องประดับของภาษา หรืออักษรในภาษาสันสกฤตให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย